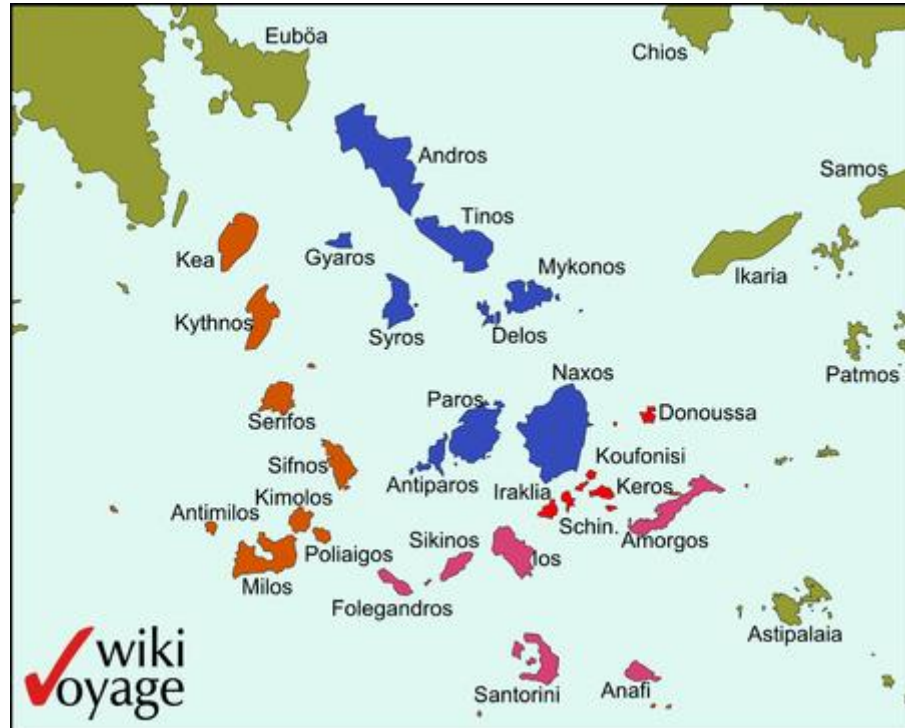

Η ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΣΤΗ ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟ ΜΕΣΩ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Η εργασία μας έχει ως θέμα τους **τρόπους ψυχαγωγίας** που υπάρχουν στην **Φολέγανδρο**, σε αυτό το νησί των Νοτιοδυτικών Κυκλάδων, με έκταση 33 τετραγωνικών χιλιομέτρων περίπου.

Οι τρόποι ψυχαγωγίας στο νησί σχετίζονται κυρίως με τα έθιμα που τηρούνται στις σημαντικότερες θρησκευτικές εορτές, οι οποίες αποτελούν και τις σημαντικότερες κοινωνικές εκδηλώσεις του τόπου. Γι αυτό επιλέγουμε τα έθιμα της **Πρωτοχρονιάς**, την **εορτή της Μαρτιάτισσας**, τις **Απόκριες** και την **εορτή του Πάσχα**.

Πρωτοχρονιά

Η θεία λειτουργία της Πρωτοχρονιάς γίνεται στην κεντρική εκκλησία του **Αγίου Νικολάου**, πλατεία Δουνάβων.

Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου

Τα **κάλαντα** της Πρωτοχρονιάς αφιερωμένα βέβαια στον **Άγιο Βασίλειο** χαρακτηρίζονται από πρωτοτυπία, με ιδιαίτερους στίχους σε αρκετά σημεία.

Παλαιότερα την παραμονή της Πρωτοχρονιάς παρέες **καλαντάρηδων** πήγαιναν από σπίτι σε σπίτι και έλεγαν τα κάλαντα με βιολιά, λαούτο ή τσαμπούνα και τουμπί (νησιωτικό νταούλι).

Το ίδιο γινόταν την παραμονή των Θεοφανείων που τραγουδούσαν τα **Φωτοκάλαντα**.

Εορτή της Μαρτιάτισσας

Την **1^η Μαρτίου** σε όλο το νησί εορτάζεται η **Παναγία η Μαρτιάτισσα**, που αποτελεί μία από τις σημαντικότερες εορτές του τόπου. Η ονομασία Μαρτιάτισσα είναι ένα από τα τόσα ονόματα που αποδίδονται στην Θεοτόκο. Πίσω από την εορτή αυτή υπάρχει ένα ολόκληρο ιστορικό γεγονός, που σχετίζεται με την επίθεση ληστοπειρατή και την σωτηρία του νησιού από την βοήθεια της Θεοτόκου.

Κάστρο Φολεγάνδρου

Μέχρι και σήμερα στην Φολέγανδρο η εορτή της Παναγίας της Μαρτιάτισσας είναι η μία από τις δύο μεγάλες εορτές του νησιού, κατά την οποία τελείται θεία λειτουργία στον γραφικό Ναό της Παναγίας και μάλιστα την ημέρα αυτή κάθε χρόνο μετέχει στην λειτουργία ο

Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Σύρου Δωρόθεος. Ακολουθεί η περιφορά της εικόνας της Παναγίας της Μαρτιάτισσας στα στενά της Χώρας.

Η εικόνα της Μαρτιάτισσας με τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Δωρόθεο.

Η περιφορά της εικόνας

Απόκριες

Οι απόκριες ειδωλολατρικό έθιμο, που ενσωματώθηκε στον χριστιανισμό, τηρείται και στην Φολέγανδρο. Εδώ όμως οι μασκαράδες ονομάζονται «καμήλες», που όπως κάθε μασκαράς μεταμφιέζεται και περιπαίζει τους άλλους, έτσι γίνεται και με τις «καμήλες» ή αλλιώς τα «καμηλάκια»

Η Εορτή του Πάσχα

Το Πάσχα στη Φολέγανδρο συνδέεται άρρηκτα με τον μεγαλοπρεπή και περίοπτο ναό της Παναγίας, αφιερωμένος στην Κοίμηση της Θεοτόκου, που δεσπόζει στο υψηλότερο σημείο της πλαγιάς επάνω από την Χώρα και αποτελεί την πιο χαρακτηριστική εικόνα του νησιού.

Η κεντρική εικόνα του ναού είναι η εικόνα της Παναγίας της Οδηγήτριας, εικόνα θαυματουργή, που λέγεται ότι είναι έργο του Ευαγγελιστή Λουκά και έχει ασημωθεί την τελευταία φορά το 1857

Το μεσημέρι της Κυριακής του Πάσχα η εικόνα από τον ναό της Παναγίας μαζί με τον ιερέα, τον ψάλτη και μια ομάδα πιστών, ψέλνοντας τροπάρια και ακολουθώντας τα στρατάκια, τον παραδοσιακό δρόμο με τα χαρακτηριστικά ζιγκ ζαγκ, κατεβαίνει στη Χώρα. Η περιφορά της εικόνας σε όλα τα σπίτια όλου του νησιού διαρκεί τρεις ημέρες.

Συμπερασματικά, μέσα από την έμπρακτη κατάθεση του **θρησκευτικού αισθήματος** και του έκδηλου ενδιαφέροντος των κατοίκων προς το **θεικό στοιχείο** αποκτά νόημα η ζωή τους.

Αποτέλεσμα είναι όλες αυτές οι θρησκευτικές εκδηλώσεις να αποτελούν το βασικό μέσο ψυχαγωγίας και για τους γηγενείς και για τους επισκέπτες του νησι

Βιβλιογραφία

Αμπατζής Φώτης, Η Φολέγανδρος και το λαογραφικό οδοιπορικό της, περιπλάνηση στη Φολέγανδρο την παλιά και νέα, εκδόσεις Τήνος, Αθήνα 1988

Μαρινάκη Αικατερίνη, Η λαογραφία της Φολεγάνδρου, Ο τριήμερος εορτασμός του Πάσχα, τα κάλαντα, οι καμήλες της Αποκριάς και τα έθιμα του γάμου, εφημερίδα Η Καθημερινή, ένθετο Επτά Ημέρες, Φολέγανδρος, Η γοητεία της πέτρας, 28.7.1996

Μαρινάκη Αικατερίνη, Αποκριάτικο ξεφάντωμα στις Κυκλάδες, Μικρές Κυκλάδες, Αθήνα Ιανουάριος-Μάρτιος 2000.

Φολέγανδρος, Ο τόπος, οι άνθρωποι, η ιστορία τους, ταξιδιωτικός οδηγός, κείμενα Ελένη Μπεχράκη, Αρίστος Γιαννόπουλος, Γιάννης Παρασκευάδης, Αθήνα 2009.

Φολέγανδρος, Η γοητεία της πέτρας, εφημερίδα Η Καθημερινή, ένθετο Επτά Ημέρες 28.7.1996

Φολέγανδρος, Οι επιδράσεις του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος στα οικοβιώματα, την οικοσκευή και τον οικότουρισμό της Φολεγάνδρου και η αειφόρος ανάπτυξή της, από μαθητές του Γυμνασίου Φολεγάνδρου, Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Φολέγανδρος 2005.

Χαριλάου Αλκιβιάδης, Νήσος Φολέγανδρος, Αθήναι 1888

Πηγές

Συνεντεύξεις από κατοίκους του νησιού (ζωντανές μαρτυρίες)